



Ülkemizde son yıllarda arıd arda meydana gelen, can ve mal kaybına neden olan seli felaketlerinin bir yenisi de Mersin'de yaşandı. Mersin il merkezı ve Tarsusta evlerimizi etkileyen felaket, Kızkalesi'nde binaların yıkılmasına neden oldu. Nedir bu olanlar? Kader mi? Doğa olayı mı?

Evet, "sel" bir doğa olayı, selden zarar görmemiz de ne yazık ki bizimi kaderimiz. (!) Neden mi? Bizi yönetenlerin (!) bilgisizliği» rant yaratma» çıkar sağlama uğruna doğaya egemen olma» doğayı yok etme sevdaları. Böyle yöneticilerimiz oldukça Batı Karadeniz'de» Dođu Karadeniz'de son olarak da Mersin'de yaşananlar her zamaü kaderimiz olmaya devam edecek. Peki, bu tür yöneticilere sahip olmak kaderimiz mi? Kesinlikle hayır.

"Bir doğa olayı ile yöneticilerimizin ne ilgisi! var?" diye soranlar olabilir. Yaşananlar ve incelemeler, dön söylediklerimizin, Mersin'de bir kez daha kanıtlanmasından başka bir şey değildi.

19.12.2001 tarihinde Mersin ve Kızkalesi'de Mersin il temsilcisi Zuhul OZAN ANAR, il temsilci yardımcısı Cumhur KARACA ve üyemiz Mustafa ULUSOY ile birlikte incelemelerde bulunduk. Gözlemlerimiz bizi "hayretlere düşürdü" diyemeyeceğjm. Biz bu yaşananları Batı ve Dođu Karadeniz'de, Hatay'da görmüştük. 1999'da TMMOB; tarafından Batı Karadeniz'de yaşananların nedenlerini ve çözüm önerilerini içeren rapor» halıkımız ve yöneticilerimizin dikkatine sunulmuştu: Aşağı Filyos Vadisi, Bartın» Karabük, Alaplı Yörelendeki Seller ve Heyelanlara İlişkin Rapor (TMMOB Yayını). Şimdi de bizler Mersin'de yaşanan sel felaketi sonrasındaki incelemelerimizi rapor haline getirmeyi düşünüyoruz,. By

SEL GİDER KUM KALIR MI?

Dr. Dinçer ÇAĞLAM

raporu hazırlamak bizler için çok kolay. TMMOB raporunu alıp, içindeki yerleşim yeri adlarını değiştirmek raporun hazırlanması için yeterli olacak,. Dediğimiz gibi, bizim: işimiz çok kolay. Ya Batı ve Dođu Karadeniz bölgelerinde, ya Hatay'da, ya Mersin'de yaşayanlarını, ya da yakın gelecekte bu yaşananları gelecekte yaşayacakların işi bizimki kadar kolay olabilecek mi?

Mersin özelindeki gözlemlerimizi başlıklar halinde sıralaya hım. İsteyen 1er, yaşadıkları bölgelerde çevresine bir göz atıp» gözlemlerimizle denestirip, gelecekte yaşayacaklarını görebilirler,.

* Mersin'de hemen hemen bütün akarsular dar bir kanal içerisine alınıp, güncel akarsu yatağından daha dar bir alan içine hapsedilmiştir. Gerçek âme yatakları ise yerleşime açılmıştır. En tipik örneklerle Şoray i ve Palma 2 siteleridir. Mersin'le eri: lüks semtinde yer alan bu siteler, 'Kandak Çaty'nın denizle buluştuğu delta ortamında yer almaktadır (Resim 1). Aşırı yağışlar sonrasında SÜ hapsedildiği kanala sığmadığı için, daha önceleri kullandığı eski yatağım bulmuş ve oradan akmaya çalışmıştır,.



Sonyç, elere yatakların sn yerleşime açılmasıdan dolayı hem bu siteler tamamen sular altında kalmış, hem de mevcut yapılaşmadan codayı sular daha geniş alanları kaplamışlardır«

* Belediyece yapılan/yaptınlan şehir içi yollar, dere yatakları dolguyla» sadece akarsuyun aktığı kesimler köprü ve/veya çapı çok dar olan bızlerle geçilmiştir. Köprü ile geçilen kesimlerde akarsu içindeki köprü ayakları suyun getirdiği malzemeyi tutarak su akışını engellemiş bir baraj gibi görev yapmıştır. Köprü yaklaşım dolguları ile tamamen dolguyla geçilen akarsularda da aynı görev dolgularca gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle hem sular daha geniş alanlar kaplamış, hem de dolgu gerisinde biriken suların etkisiyle dolgular yenilmiş (yollar tamamen tahrip olmuş) (Resim 2) ve dolgu malzemesi suya karışarak suyun yoğunluğunu arttırmış ve bu nedenle de akan suyun tahribatı bir kat daha fazlalaşmıştır.

* Mersin'in kuzeyini boydan boya kat eden otoyolun: planlanması ve inşası- sırasında pek çok kuru dere dolgu ile geçilmiş ve yağışlı dönemlerde kura derelerden deşarj olan sular drenajla yöredeki akarsulara yönlendirilmiştir. Bu nedenle mevcut akarsuların debileri daha da artmıştır. Aşırı yağış alan dönemde de bu akarsular taşıyabileceklerinden daha fazla miktarda suyu taşımak zorunda bırakılmışlardır. Bu nedenle selin kapladığı alanların ve tahribatın artması olasıdır. Odamız tarafından bu olasılığında incelenmesi amacıyla Karayolları Genel Müdürlüğü'nden mevcut otoyolun planları istenmiş, ancak henüz bir yanıt alınamadığı için bu olasılık izerinde yapacağımız bilimsel değerlendirmemiz gerçekleştirilememiştir.

* Kızkalesi'nde sel sonrasında birkaç bina yıkılmış, pek çoğu da ağır hasar görmüştür. Binaların

yıkılmasında ve hasar görmesindeki en büyük etmen, hiçbir planlama, yer seçimi ve parsel bazında da olsa jeolojik-jeoteknik etüt yapılmadan inşa edilmeleri olmuştur. Binalar tamamen bir bataklık ortamı üzerinde inşa edilmiştir. Yosunların ve köklerin üzerine 30-40 cm. yüksekliğinde serilen blokların üstüne temel atılarak inşa edilen bu binalar, aşırı yağış sonrasında denizin de kara içine doğru ilerlemesi ile sular altında kalmıştır, Deniz geri çekilmesi sırasında yosun ve köklerin arasında olan ve zaten son derece az miktardaki zemin özelliğindeki malzemeyi de götürmüştür. Zeminin taşıma gücü iyice azaldığı için binalarda yıkılma ve hasar gözlenmiştir. Binaların tamamı eski kıyı çizgisi ile mevcut kıyı çizgisi arasında kalan ve tipik bir bataklık ortamını yansıtan bir zeminde inşa edilmiştir. Zeminin bu kadar kötü olması bu kesimdeki binaların Mersin yakınlarında oluşabilecek orta büyüklükteki bir depremde yıkılmasına neden olabilecektir.

Yanlış yer seçimi, ve seçilen bu yerlerde oy ve rant uğruna doğaya müdahale etme, hata üstüne hata.

Sonyç: Dün Karadeniz, Bugün Mersin. Yarın?

